

## بخش اول: آیات و روایات

۱- با توجه به آیه «و ما خلقنا السماوات و الارض و ما بینهما لاعین ما خلقنا هما الا بالحق» پاسخ دهید:

(الف) کدامیک از صفات ذات باری تعالی از این آیه برداشت می‌شود؟

- (۱) قدرت خداوند  
(۲) حکمت پروردگار  
(۳) عظمت خالق  
(۴) وحدانیت

(ب) مراد از حق در این آیه چیست؟

۲- بر طبق آیه ۱۳۴ سوره نساء «مَنْ كَانَ يُرِيد ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ» توضیح دهید.

(الف) پیام آیه:

(ب) متناسب با موضوع آیه، هدف انسان چه ویژگی‌هایی باید داشته باشد؟

## بخش دوم: جای خالی را با عبارت مناسب کامل کنید.

۳- حق بودن آفرینش آسمان‌ها و زمین به معنای ..... است.

۴- اختلاف در انتخاب هدف ریشه در ..... انسان دارد.

۵- شرط رسیدن به زندگی سعادت‌مندانه در دنیا و آخرت ..... است.

۶- انسان هدف خود را ..... می‌کند، در حالی که گیاهان به صورت ..... و حیوانات به صورت ..... به سوی هدف خود حرکت می‌کنند.

۷- اگر روح انسان بی‌نهایت‌طلب است، شایسته است که ..... را به عنوان هدف نهایی خود انتخاب کند.

## بخش سوم: گزاره‌های صحیح و غلط را مشخص کنید.

۸- در پس خلقت همه موجودات این جهان هدفی وجود داشته است، چون خالق آن‌ها خداوندی حکیم است که هیچ‌کاری را بیهوده انجام نمی‌دهد. (.....)

۹- هدف‌های فرعی پایان‌پذیرند اما برای زندگی ما ضروری هستند. (.....)

۱۰- گیاهان به صورت غریزی به سوی هدف خلقت خود حرکت می‌کنند و رشد آن‌ها محدود است و متوقف می‌شود. (.....)

۱۱- حق بودن آفرینش آسمان‌ها و زمین به معنای حکیم بودن خداست. (.....)

## بخش چهارم: سوالات چهار گزینه‌ای

۱۲- کدامیک از گزینه‌های زیر بیانگر تفاوت‌های میان انسان و سایر موجودات نیست؟

(الف) انسان در زندگی خود همواره در حال انتخاب است.

(ب) انسان دارای روحیه‌ای بی‌نهایت‌طلب است.

(ج) حیوانات به صورت طبیعی به سوی هدف خود حرکت می‌کنند.

(د) انسان خود باید هدف از خلقتش را بشناسد.

۱۳- کدام گزینه درباره هدف‌های فرعی زندگی صحیح می‌باشد؟

(الف) مفید هستند ولی برای زندگی ما ضروری نیستند.

(ب) می‌توان آن‌ها را به گونه‌ای برگزید که پایان‌پذیر باشند.

(ج) می‌توانند پاسخگوی روحیه بی‌نهایت‌طلب انسان باشند.

(د) نباید آن‌ها را جایگزین اهداف اصلی کرد.

۱۴- حیوانات به صورت ..... به سوی هدف خلقت خود حرکت می‌کنند و رشد آن‌ها ..... .

(الف) طبیعی - هیچگاه متوقف نمی‌شود.

(ب) غریزی - محدود است و متوقف می‌شود.

(ج) غریزی - هیچگاه متوقف نمی‌شود.

(د) طبیعی - محدود است و متوقف می‌شود.

## عنوان درس: هدف زندگی

## بخش پنجم: سوالات پاسخ کوتاه

- ۱۵- منشأ اختلاف‌ها در انتخاب هدف چیست؟  
 ۱۶- حق بودن آفرینش آسمان‌ها و زمین به چه معناست؟  
 ۱۷- در میان هدف‌های انسان، برترین، کامل‌ترین و ارزشمندترین هدف کدام است؟  
 ۱۸- این که می‌گوییم خداوند «حکیم» است یعنی چه؟

## بخش ششم: سوالات تشریحی

- ۱۹- تفاوت‌های میان انسان و سایر موجودات را در چگونگی رسیدن به هدف بیان کنید.  
 ۲۰- اهداف زندگی انسان به چند دسته تقسیم می‌شوند؟ با ذکر مثال توضیح دهید.  
 ۲۱- در میان هدف‌های انسان، برترین، کامل‌ترین و ارزشمندترین هدف کدام است؟ توضیح دهید.  
 ۲۲- آیا فقط اهداف اصلی و پایان‌ناپذیر برای زندگی انسان مهم هستند؟ چرا؟  
 ۲۳- این که می‌گوییم انسان دارای روحیه‌ای «بی‌نهایت‌طلب» است، به چه معناست؟

## بخش هفتم: جدول - نمودار

۲۴- لطفاً تصویر زیر را با عبارت مناسب کامل کنید.

□ خداوند بزرگ است.

□ خداوند قادر است.

□ خداوند کریم است.

□ خداوند حکیم است.

حق بودن آفرینش ← یعنی ← ----- ← پس

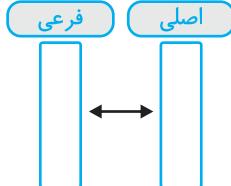
۲۵- فرعی (پایان‌پذیر) و یا اصلی (پایان‌ناپذیر) بودن اهداف زیر را مشخص کنید.

کسانی که دل به کشف اسرار آفرینش سپرده‌اند.

افرادی که خدمت به خلق را سرلوحه زندگی خویش قرار داده‌اند.

نقش آفرینی در عرصه‌های هنری

خیرخواهی نسبت به دیگران



## عنوان درس: پر پرواز

## بخش اول: آیات و روایات

- ۱- با توجه به آیه «انا هدیناهُ السبیلِ اِماً شاکراً و اِما کفوراً» پاسخ دهید.  
 الف) خداوند در این آیه به کدام ویژگی اشاره کرده است؟  
 ب) پیام آیه را بنویسید.  
 ج) چرا خداوند ما را مسئول سرنوشت خویش قرار داده است؟
- ۲- با توجه به آیه «و نفسٍ و ما سوأها فَالهمها فجورها و تقواها»، بگویید:  
 الف) این آیه بیانگر کدامیک از سرمایه‌های وجودی انسان است؟  
 ب) دلیل گرایش ما به فضائل اخلاقی و بیزاری از رذائل اخلاقی کدام است؟
- ۳- مطابق آیه «ولا اُقْسِمُ بالنفس اللوآمه» بنویسید:  
 الف) مراد از نفس لوآمه در این آیه چیست؟  
 ب) نام دیگر «نفس لوآمه» چیست؟

## بخش دوم: جای خالی را با عبارات مناسب کامل کنید.

- ۴- قرآن کریم هدف خلقت انسان را ..... بیان کرده است.  
 ۵- در روایات اهل بیت (ع) ..... سودمندترین دانش‌ها شمرده شده است.  
 ۶- به فرموده امام عصر (عج) هیچ چیز مانند ..... بینی شیطان را به خاک نمی‌مالد.  
 ۷- هدف و مسیر حرکت هر کسی با ..... و ..... هماهنگی دارد.  
 ۸- قرآن ..... را نفس سرزنش‌گر نامیده و به آن سوگند خورده است.  
 ۹- شناخت ..... در گام نخست عامل بسیار مهمی برای حرکت به سوی هدف است.  
 ۱۰- ..... میل سرکشی است که در درون انسان طغیان می‌کند و وی را به گناه فرا می‌خواند.  
 ۱۱- در روز قیامت فرصتی برای ..... باقی نمی‌ماند.  
 ۱۲- در موانع رسیدن انسان به هدف خلقت، عامل بیرونی ..... و عامل درونی ..... می‌باشند.

## بخش سوم: گزاره‌های صحیح و غلط را مشخص کنید.

- ۱۳- اولین گام برای حرکت انسان در مسیر رشد و کمال خداشناسی است. (.....)  
 ۱۴- تنها ابزار شیطان وسوسه کردن و فریب دادن است. (.....)  
 ۱۵- مهمترین مانع بندگی انسان شیطان است. (.....)  
 ۱۶- در روز قیامت همچنان فرصت برای توبه باقی است. (.....)  
 ۱۷- امام عصر (عج) می‌فرمایند: «دشمن‌ترین دشمن تو، همان نفسی است که در درون توست.» (.....)  
 ۱۸- به فرموده امام عصر (عج) راه شکست شیطان نماز است. (.....)  
 ۱۹- عقل با محکمه‌هایش ما را از راحت‌طلبی باز می‌دارد. (.....)  
 ۲۰- عقل با دوراندیشی ما را از خوشی‌های زودگذر منع می‌کند. (.....)  
 ۲۱- خداوند متعال علاوه بر اینکه عامل رشد و کمال را به ما نشان داده، عوامل سقوط و گناه و دور ماندن از هدف را نیز به ما معرفی کرده است. (.....)

## بخش چهارم: سوالات چهارگزینه‌ای

- ۲۲- بر مبنای روایات رسیده از اهل بیت (ع) سودمندترین دانش‌ها کدام است؟  
 الف) خداشناسی  
 ب) خودشناسی  
 ج) شناخت خلقت  
 د) شناخت موانع حرکت انسان به سمت عبودیت
- ۲۳- هدف و مسیر حرکت هر کسی با چه عواملی هماهنگی دارد؟  
 الف) با توانایی‌ها و استعدادها  
 ب) شناخت خلقت و استعدادها  
 ج) با توانایی‌ها و سرمایه‌ها  
 د) با سرمایه‌ها و شناخت خلقت
- ۲۴- به فرموده حضرت علی (ع) دشمن‌ترین دشمن ما چه کسی است؟  
 الف) شیطان  
 ب) نفس لوامه  
 ج) خودپرستی  
 د) نفس اماره
- ۲۵- روایت مقابل برگرفته از کدامیک از ائمه معصومین می‌باشد؟ «هیچ چیز مانند نماز بینی شیطان را به خاک نمی‌مالد.»  
 الف) امام زمان (ع)  
 ب) رسول اکرم (ص)  
 ج) حضرت علی (ع)  
 د) امام صادق (ع)
- ۲۶- به فرموده رسول خدا (ص) مخاطب خداوند در این عبارت کیست؟  
 «من به خاطر تو شیطان را طرد کردم اما تو او را دوست خود گرفتی و به اطاعت او درآمدی»  
 الف) انسان‌های بی‌وفا  
 ب) برخی کسانی که در برابر خدا سجده نمی‌کنند و حلقه بندگی را به گردن شیطان می‌آویزند.  
 ج) انسان‌های بی‌وفایی که به خدا سجده نمی‌کنند.  
 د) برخی کسانی که در برابر خدا سجده نمی‌کنند و حلقه بندگی شیطان را بر گردن می‌آویزند.

## بخش پنجم: سوالات پاسخ کوتاه

- ۲۷- چرا خداوند ما را صاحب اراده و اختیار آفرید و مسئول سرنوشت خویش قرار داد؟
- ۲۸- نیرویی که خداوند به ما عنایت کرده تا با آن بیندیشیم، حقایق را دریابیم و از نادانی دور شویم، چیست؟
- ۲۹- آیا وجود شیطان مانع اختیار و اراده ما در تصمیم‌گیری‌ها است؟
- ۳۰- امام زمان (عج) راه شکست شیطان را چه چیز معرفی می‌کنند؟
- ۳۱- راز رانده شدن شیطان از درگاه خداوند چیست؟
- ۳۲- موانع رسیدن به هدف خلقت در مقابل انسان کدامند؟
- ۳۳- میل سرکشی که در درون انسان طغیان می‌کند چه نام دارد؟
- ۳۴- اولین گام برای حرکت انسان در مسیر رشد و کمال چیست؟
- ۳۵- موانع درونی و بیرونی رسیدن انسان به هدف کدامند؟

## بخش ششم: سوالات تشریحی

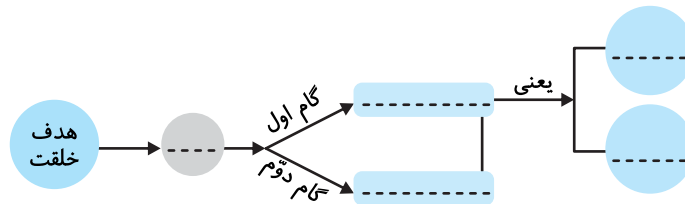
- ۳۶- مطابق آیات قرآن کریم سرمایه‌های انسان که او را به موجودات دیگر برتری می‌دهد کدامند؟
- ۳۷- کدام مسئله بیانگر آن است که خداوند متعال برای انسان در نظام هستی جایگاه ویژه‌ای قائل است؟
- ۳۸- دو عامل بسیار مهم برای حرکت انسان به سوی هدف کدامند؟
- ۳۹- به فرموده رسول خدا (ص)، خداوند خطاب به کسانی که در برابر او سجده نمی‌کنند و حلقه بندگی شیطان را به گردن می‌اندازند چه می‌فرماید؟

## عنوان درس: پر پرواز

- ۴۰- سه مورد از راه‌هایی که شیطان معمولاً از آن طریق ما را فریب می‌دهد، کدامند؟
- ۴۱- به چه دلیل هدف و مسیر ما باید متفاوت از حیوانات و گیاهان باشد؟
- ۴۲- اگر هدف از خلقت ما، خوردن و خوابیدن بود آیا به سرمایه‌هایی چون عقل و وجدان و پیامبران نیاز داشتیم؟ شرح دهید.
- ۴۳- اولین گام برای حرکت انسان در مسیر عبودیت چیست و به چه معناست؟
- ۴۴- کدامیک از آیات قرآن کریم بیانگر این مطلب است که خداوند ما را صاحب اختیار و اراده آفریده و مسئول سرنوشت خویش قرار داده است؟
- ۴۵- چرا خداوند علاوه بر سرمایه‌های وجودی انسان، پیامبران و امامان را همراه با قرآن برای ما فرستاد؟
- ۴۶- با توجه به این روایت: «خداوند متعال به برخی انسان‌ها خطاب می‌کند که، من به خاطر تو شیطان را طرد کردم اما تو او را دوست خود گرفتی و به اطاعت او درآمدی»:
- الف) مخاطب خداوند چه گروهی است؟
- ب) این روایت از کیست؟
- ۴۷- شیطان در روز قیامت خطاب به اهل جهنم چه می‌گوید؟ توضیح دهید.

## بخش هفتم: جدول و شکل

۴۸- تصویر روبرو را کامل کنید.



بخش هشتم: اصطلاحات زیر را تعریف کنید.

۴۹- نفس:

۵۰- نفس لواحه:

۵۱- خودشناسی:

## پاسخ درس ۱

- بخش اول:** ۱- الف) گزینه «۲» صحیح است. ب) هدفدار بودن خلقت.
- ۲- الف) سعادت دنیا و آخرت تنها در دست خداوند است.
- ب) هدف برتر و جامع‌تر باشد و هدف‌های بیشتری را در درون خود جای دهد. وقتی هدف بندگی خداست رضایت او را در پی دارد.
- بخش دوم:** ۳- هدفدار بودن ۴- نوع نگاه و اندیشه انسان ۵- بندگی خدا
- ۶- انتخاب- طبیعی- غریزی ۷- بندگی خدا
- بخش سوم:** ۸- ص ۹- ص ۱۰- غ ۱۱- ص
- بخش چهارم:** ۱۲- گزینه «ج» صحیح است ۱۳- گزینه «د» صحیح است. ۱۴- گزینه «ب» صحیح است.
- بخش پنجم:** ۱۵- نوع نگاه و اندیشه انسان. ۱۶- هدفمند بودن خلقت
- ۱۷- بندگی و عبودیت خدا ۱۸- یعنی هیچ کاری را بیهوده انجام نمی‌دهد.
- بخش ششم:** ۱۹- انسان خود باید هدف از خلقت را بشناسد و آن را انتخاب کند در حالی که گیاهان به صورت طبیعی و حیوانات به صورت غریزی به سوی هدف خود حرکت می‌کنند.
- ۲۰- الف) **هدف‌های اصلی:** هدف‌های پایان‌ناپذیر و همیشگی مثل خیرخواهی نسبت به دیگران
- ب) **هدف‌های فرعی:** هدف‌ها و دل‌بستگی‌های پایان‌پذیر مثل مال و ثروت
- ۲۱- تقرب و نزدیکی به خدای بزرگ چون روح انسان بی‌نهایت طلب است و خوبی را بی‌پایان می‌خواهد و سرچشمه همه خوبی‌ها و زیبایی‌ها و کمالات خداوند است.
- ۲۲- خیر، اهداف فرعی و پایان‌پذیر هم برای زندگی ما ضروری‌اند. مهم این است که هدف فرعی را به جای هدف اصلی قرار ندهیم.
- ۲۳- یعنی خوبی‌ها را به صورت بی‌پایان می‌خواهد. او در درون خود در جست‌وجوی سرچشمه خوبی‌ها و زیبایی‌هاست که این سرچشمه همان خداوند است که خالق همه کمالات و زیبایی‌هاست.
- بخش هفتم:** ۲۴- هدفدار بودن خلقت- خداوند حکیم است. ۲۵- اصلی: ۱-۲-۳ فرعی: ۳

## پاسخ درس ۲

- بخش اول:** ۱- الف) قدرت اراده و اختیار
- ب) خداوند ما را صاحب اراده و اختیار قرار داد تا مسیر رستگاری و دوری از شقاوت را به خوبی طی کنیم.
- ج) رسیدن به سعادت و دوری از شقاوت
- ۲- الف) شناخت خیر و نیکی و گرایش به آن و بیزاری از بدی و زشتی
- ب) **پیام آیه:** قدرت تشخیص خیر و شر و شناخت خیر و تشخیص آن از شر
- ۳- الف) نفس لوامه عامل درونی است که موجب می‌شود انسان در برابر گناه و زشتی واکنش نشان دهد و آن‌گاه که به گناه آلوده شد خود را سرزنش کند.
- ب) وجدان
- بخش دوم:** ۴- عبودیت ۵- خودشناسی ۶- نماز
- ۷- توانایی‌ها و سرمایه‌هایش ۸- نفس لوامه ۹- انسان و سرمایه‌هایش
- ۱۰- نفس اماره ۱۱- توبه ۱۲- شیطان و نفس اماره
- بخش سوم:** ۱۳- غ ۱۴- ص ۱۵- غ
- ۱۶- غ ۱۷- غ ۱۸- ص
- ۱۹- غ ۲۰- ص ۲۱- ص
- بخش چهارم:** ۲۲- ب ۲۳- ج ۲۴- د
- ۲۵- الف ۲۶- د
- بخش پنجم:** ۲۷- تا خود، راه رستگاری را برگزینیم و از شقاوت دوری کنیم.

۲۸- عقل  
۲۹- خیر، این خود ما هستیم که به او اجازه وسوسه می‌دهیم و یا راه فریب را بر او می‌بندیم.

۳۰- نماز  
۳۱- اطاعت نکردن فرمان خدا برای سجده بر انسان

۳۲- (۱) نفس اماره  
۳۳- نفس اماره  
۳۴- خودشناسی

۳۵- درونی: نفس اماره  
بیرونی: شیطان

**بخش ششم:** ۳۶- عقل / اراده و اختیار / شناخت و گرایش به خیر و نیکی و شناخت و بیزاری از زشتی‌ها / نفس لوّامه / پیامبران و امامان  
۳۷- خداوند با دادن نعمت‌های مادی و معنوی به انسان او را گرمی داشته و بر بسیاری از مخلوقات برتری داده است. آن چه در آسمان‌ها و زمین است برای انسان آفریده و توانایی بهره‌مندی از آن‌ها را در وجود او قرار داده است.

۳۸- (الف) شناخت انسان و سرمایه‌هایش  
(ب) بهره‌گیری از آن‌ها

۳۹- «من به خاطر تو شیطان را طرد کردم اما تو او را دوست خود گرفتی و به اطاعت او درآمدی.»

۴۰- (۱) غافل کردن از خدا و یاد او  
(۲) زیبا و لذت‌بخش نشان دادن گناه  
(۳) ایجاد کینه و دشمنی میان مردم

۴۱- زیرا انسان سرمایه‌های عظیم و ارزشمندی همچون عقل، وجدان و راهنمایان الهی دارد. از آن‌جا که ما بیش از حیوانات سرمایه و استعداد داریم قطعاً هدف و مسیر ما نیز باید متفاوت از آن‌ها باشد.

۴۲- خیر، زیرا؛ عقل با دوراندیشی ما را از خوشی‌های زودگذر رفع می‌کند. وجدان ما را از راحت طلبی باز می‌دارد.

پس: حیوانات از ما خوش‌تر زندگی می‌کنند. چون نه عقل دارند که مانع آن‌ها باشد و نه وجدان.

۴۳- اولین گام شناخت انسان است، یعنی شناخت سرمایه‌ها، توانایی‌ها و استعدادها و هم‌چنین شناخت موانع حرکت انسان در مسیر عبودیت.

۴۴- سوره انسان / آیه ۴ «انا هدیناه السبیل اّمّا شاکراً و اّمّا کفوراً»

۴۵- تا راه سعادت را به ما نشان دهند و در پیمودن راه حق به ما کمک کنند.

۴۶- (الف) انسان‌های بی‌وفایی که در برابر خدا سجده نمی‌کنند و حلقه بندگی شیطان را به گردن می‌آورند.

(ب) رسول اکرم (ص)

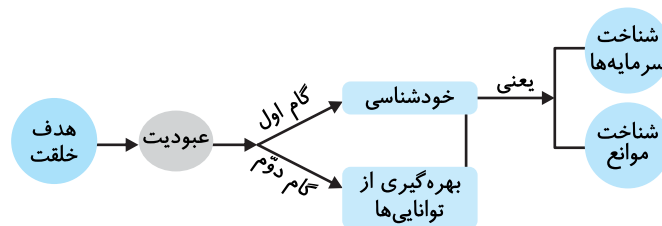
۴۷- (۱) خداوند به شما وعده حق داد، من هم به شما وعده‌ای دادم و خلاف آن عمل کردم.

(۲) من بر شما تسلطی نداشتم؛ فقط شما را به گناه دعوت کردم. این خودتان بودید که دعوت مرا پذیرفتید.

(۳) امروز خودتان را سرزنش کنید نه مرا.

(۴) نه من می‌توانم به شما کمکی کنم و نه شما می‌توانید مرا نجات دهید.

**بخش هفتم:** ۴۸-



**بخش هشتم:** ۴۹- میل سرکشی که در درون انسان طغیان می‌کند و وی را به گناه فرا می‌خواند «نفس اماره» یعنی فرمان دهنده به بدی‌ها نامیده می‌شود.

۵۰- عامل درونی که موجب می‌شود انسان در برابر گناه و زشتی واکنش نشان دهد و خود را سرزنش کند «نفس لوامه» یعنی نفس سرزنشگر نامیده شده است.

۵۱- یعنی شناخت سرمایه‌ها، توانایی‌ها و استعدادها و هم‌چنین شناخت موانع حرکت انسان در مسیر عبودیت.

### پاسخ درس ۳ (ریاضی - تجربی)، درس ۴ (علوم انسانی)

**بخش اول:** ۱- ۶۴ / عنکبوت «و ما هذه الحیة الدنيا الالهو و لعب و ان الدار الاخرة لهی الحيوان لو كانوا يعملون»

۲- (الف) زندگی از بن‌بست بیرون می‌آید و نشاط و انگیزه فعالیت و کار زندگی را فرا می‌گیرد.

(ب) (۱) ایمان به خداوند یکتا و روز قیامت  
(۲) عمل صالح

- ۳- الف) گذشت روزگار (ب) منکرین معاد زندگی را منحصر به این دنیا می‌بینند و معتقدند زندگی هر انسانی پس از مرگ پایان می‌پذیرد.
- ج) آنان، این سخن را از روی علم نمی‌گویند بلکه فقط ظن و خیال آنهاست.
- بخش دوم:** ۴- بُعد جسمانی، بُعد روحانی
- ۵- مرگ ۶- بمیرند
- ۷- تلاش در راه خدا، خدمت به انسان‌ها ۸- مرگ، ظالمان
- ۹- مرگ انسان ۱۰- چستی مرگ و آینده پس از آن
- بخش سوم:** ۱۱- غ ۱۲- ص ۱۳- ص
- ۱۴- غ ۱۵- غ ۱۶- ص ۱۷- ص
- بخش چهارم:** ۱۸- الف ۱۹- ج ۲۰- ب
- ۲۱- د ۲۲- الف
- بخش پنجم:** ۲۳- چستی مرگ و آینده انسان پس از آن ۲۴- مرگ ۲۵- اعتقاد به معاد/ انکار معاد
- ۲۶- آنان که فراوان یاد مرگ‌اند، بهتر از دیگران خود را آماده آن می‌کنند. ۲۷- مرگ
- ۲۸- ۱) تلاش در راه خدا ۲) خدمت به خلق ۲۹- کسانی که به معاد ایمان و باور قلبی ندارند.
- ۳۰- کسانی که زندگی را محدود به دنیا می‌بینند یا با کوله‌باری از گناه با آن مواجه می‌شوند.
- ۳۱- بله، زمانی که اعتقاد آنها به ایمان و باور قلبی تبدیل نشده باشد.
- ۳۲- اعتقاد به معاد ۳۳- تا آینده تلخی را که در انتظار دارند فراموش کنند.
- بخش ششم:** ۳۴- الف) بُعد جسمانی: که مانند سایر اجسام و مواد دائم در حال تغییر است و سرانجام فرسوده و متلاشی می‌شود.
- (ب) بُعد جسمانی (غیر جسمانی): که تجزیه و تحلیل نمی‌پذیرد، متلاشی نمی‌شود و بعد از مرگ بدن باقی می‌ماند و آگاهی و حیات خود را از دست نمی‌دهد.
- ۳۵- اعتقاد به معاد، یعنی بُعد روحانی انسان تجزیه و تحلیل نمی‌پذیرد، متلاشی نمی‌شود و بعد از مرگ بدن باقی می‌ماند و آگاهی و حیات خود را از دست نمی‌دهد.
- ۳۶- ایشان مرگ را غروبی برای جسم و تن انسان و طلوعی درخشان‌تر برای روح انسان می‌دانند یا پلی به حساب می‌آورند که آدمی را از یک مرحله هستی (دنیا) به هستی بالاتر (آخرت) منتقل می‌کند.
- ۳۷- «برای نابودی و فنا خلق نشده‌اید بلکه برای بقا آفریده شده‌اید و با مرگ تنها از جهانی به جهان دیگر منتقل می‌شوید.
- ۳۸- الف) با این دیدگاه زندگی از بن‌بست بیرون می‌آید و شور و نشاط و انگیزه فعالیت و کار زندگی را فرا می‌گیرد.
- (ب) انسان دیگر ترسی از مرگ ندارد و همواره آماده فداکاری در راه خداست.
- ۳۹- خیر، بلکه آنان از خداوند عمر طولانی می‌خواهند تا بتوانند در این جهان با تلاش در راه خدا و خدمت به انسان‌ها با اندوخته‌ای کامل‌تر خدا را ملاقات کنند و به درجات برتر بهشت نائل شوند.
- ۴۰- ۱) چنین انسانی دارای انرژی فوق‌العاده و خستگی‌ناپذیر است. ۲) با تلاش بسیار در انجام کارهای نیک و خدمت به خلق خدا می‌کوشد.
- ۳) می‌داند که هیچ یک از کارهای نیک او در این جهان بدون پاداش نمی‌ماند. ۴) ترس از مرگ ندارد و همواره آماده فداکاری در راه خداست.
- ۴۱- برای آنان که زندگی را محدود به دنیا می‌بینند یا با کوله‌باری از گناه با آن مواجه می‌شوند.
- ۴۲- تا بتوانند در این جهان با تلاش در راه خدا و خدمت به انسان‌ها با اندوخته‌ای کامل‌تر خدا را ملاقات کنند و به درجات برتر بهشت نائل شوند.
- ۴۳- آنها وجود دنیایی پس از مرگ را انکار می‌کنند و با فرا رسیدن مرگ انسان و نابودی جسم او پرونده او را برای همیشه می‌بندند در این دیدگاه مرگ پایان زندگی است و هر انسانی پس از پایان زندگی در دنیا دفتر عمرش بسته می‌شود.
- ۴۴- بله، چنانچه قبول داشتن این افراد به ایمان و باور قلبی تبدیل نشده باشد. پیامدهای انکار معاد گریبان کسانی را نیز که معاد را قبول دارند، می‌گیرد.
- ۴۵- این افراد به دلیل فرو رفتن در هوس‌ها دنیا را معبود و هدف خود قرار می‌دهند و از یاد آخرت غافل می‌شوند و از این رو زندگی و رفتار آنان به گونه‌ای است که تفاوتی با منکران معاد ندارند.
- ۴۶- ۱) به دلیل گرایش و جاودانگی انسان، همین زندگی چند روزه نیز برایش بی‌ارزش می‌شود و در نتیجه به یأس و ناامیدی دچار می‌شود.
- ۲) شادابی و نشاط زندگی خود را از دست می‌دهد. ۳) می‌کوشند راه فراموش کردن و غفلت از مرگ را در پیش بگیرند تا آینده تلخی را که در انتظار دارند، فراموش کنند.